

Resume:

I dette kapitel kan du lære noget om forskellige måder at læse på. Den måde, du skal læse på, kan afhænge af det fag, som du skal arbejde med.

Forskellige læseteknikker:

Hvorfor forskellige læseteknikker

Efterhånden som du stiger i klasseniveau, vil du opleve, at læsemængden bliver større. Det kan godt være, at du ikke skal læse ret meget i løbet af undervisningens forløb, men hvis du skal til eksamen i faget, så vil din lærer forvente, at du har gennemarbejdet alt det materiale, der er blevet gennemgået i løbet af undervisningens forløb. Dette materiale kan således være spredt over tre år (dine A-fag).¹



Du skal være opmærksom på, at du skal kunne variere din måde at læse på afhængig af, hvad du skal bruge teksten til (se bilag om forskellige teksttyper i tre forskellige typer fag)

Forskellige læseteknikker:

Overordnet set er der to situationer, hvor du læser, og det er:

- Hyggelæsning, hvor du læser i din fritid, og hvor du bruger den forståelse af verdenen, du allerede har.
- Faglig læsning, hvor du lærer at få mere viden til at opbygge forståelsen igennem din deltagelse i undervisningen

I dette afsnit tages der udgangspunkt i den faglige læsning, og her vil der blive nævnt fem metoder, som du kan anvende til at læse de faglige tekster.

1) Overblikslæsning. Du danner dig et overblik over den tekst, du skal i gang med. Det er sjældent, du kan lade overblikslæsningen stå alene, da din lærer vil spørge ind til visse emner i teksten. Overblikslæsning kan dog hjælpe dig til at få overblik over, hvad den overordnede handling af teksten er, eller hvilket emne der er tale om.

Ved overblikslæsningen er det vigtigt, at du læser overskrifter og prøver at aktivere din forhåndsviden om emnet.

2) Skimming. Dette er også en måde at danne dig et overblik, men teknikken er dog mere fokuseret end overblikslæsningen. Ved skimming leder du efter bestemte oplysninger, som du ved er vigtige. Du kigger på grafer og diagrammer. Det kan også være, at der er muligt, at begynder en tidslinje, eller de første notater til forståelsen af emnet.

3) Hurtiglæsning. Her udbygger du læsningen, idet du læser hele teksten, men du læser den så hurtigt som muligt. Du får læst alle ord, men kan måske ikke huske alle detaljer. Du får dermed et klart billede

¹ En måde at lette læsebyrden på kan være ved at have taget gode notater igennem undervisningen. Se materiale om notateteknikker for at få mere viden om hvordan du kan øve dig i at tage gode notater, der passer til dig.

af, hvad teksten handler om. I dansk kan det være, at du nu har et godt overblik over, hvilke personer der indgår, hvor handlingen foregår og hvilke tidsperiode, der er tale om.

4) Nærlæsning. Dette er en ret tidskrævende læsemetode, men er også den læsemetode, hvor du hæfter dig ved flest detaljer. Du 'bider' dig fast i teksten og læser især nye ord (fagord) langsomt og grundigt. Du undersøger ord du ikke forstår, ved at slå ordet op i en ordbog.

5) Studielæsning. Med denne læseteknik fordyber du dig så meget i teksten, at du bliver studerende. Du tjekker teksten med andre tekster, og er dermed ikke bundet til et fag, men til et emne. Det kan for eksempel være en tekst i dansk, som du vælger at tjekke med din viden fra naturvidenskabelige fag (Du har læst Romanen "Parfume" som er skrevet af Patrick Süskind i 1985, og bliver nysgerrig på, om man rent faktisk kan udtrække duftstoffer på den måde, der beskrives i romanen).

Metoden er meget nyttig, når du skal fordybe dig i et emne, som du for eksempel skal ved SOP i 3.g

Opsummering

Råd 1: Hold fokus på, hvordan en tekst skal læses. Det kan ofte være fristende at anvende hurtiglæsning og skimming til at læse alle teksttyper, fordi lektielæsningen så bliver overstået hurtigt. Nogle elever vil dog opleve, at udbyttet af det læste ikke er særligt stort.

Råd 2: Opstil læseformål. Hvis din lærer ikke har givet dig et læseformål (formålet med at læse teksten), så opstil selv et. Brug tid på refleksion over, hvad du har læst og træk selv det vigtigste ud af teksten. Overvej hvad du skal bruge teksten til i undervisningen. Skal teksten bruges i forbindelser med gruppearbejde, som baggrundsviden eller i forbindelse med en test.

Bilag

Du vil også opleve, at de forskellige fag har meget forskellige teksttyper. Du skal lære at læse på forskellige måder, da der er forskel på, om du er i gang med en skønlitterær tekst i dansk, eller om du er i gang med et kapitel i fysikbogen.

Nedenfor er en oversigt over forskellige tekstgenre for nogle udvalgte fag²

Dansk

Faglitteratur om og vedrørende faget: bl.a. Danskfagets håndbog, grammatik, ordbøger, opslagsværker om sprog, kommunikation, litteratur, historie, medier.

Fiktion: bl.a. novelle, roman, saga, eventyr, drama, fantasy, digt, hørespil, computerspil, novellefilm, kortfilm, podcast, kortfilm.

Sagtekster: bl.a. artikel, portræt, kronik, kommentar, leder, blog, klumme, annonce, reklame, anmeldelse, reportage, erindring, diverse grafiske figurer, lærebøger fra andre fag fx historie, hørt og set dokumentar, tv-avis, hjemmesider.

Blandingsgenrer: bl.a. feature, (internet-/tv-)reklame, tv-dokumentar.

Naturvidenskabelige fag (Biologi, Fysik og Kemi)

Bl.a. lærebøger med illustrationer og faktabokse, tabeller og skemaer, procesoversigter, instruktioner til eksperimenter, statistikker, grafer, symbolsprog, ligninger, rapporter, geografiske kort, periodesystem og kernekort, opslagsværker, brochurer.

² Om fagenes teksttyper: www.uvm.dk>pdf11>111118-faglig-laesning-151111. "Faglig læsning – i fagene"

Samfundsfag

Bl.a. lærebøger m. illustrationer og faktabokse, tabeller, statistikker, grafer, tidslinjer, debatudsendelser, procesoversigter, rapporter, brochurer, avistekster, dokumentarfilm, opslagsværker.